

آموزش کودکان و رسانه‌های جدید

به کوشش: نوئمی لوسینا

مترجم: بهاره بهداد

انواع رسانه‌هاست. در آن جا کودکان سه ماهه تا سه ساله، همان طور که فعالیت‌هایی مثل خمیر بازی و نقاشی دارند، می‌توانند با کامپیوتر هم بازی کنند. البته، کودک با کمک مربی خود، تنها به مدت ۱۰ الی ۱۵ دقیقه به این فعالیت جدید می‌پردازد. از جمله فعالیت‌های دیگر، ارتباط کودکان با کامپیوتر، در گروه‌های پنج یا شش نفری است. باید توجه داشت که نرم‌افزارهای صوتی - تصویری، ارتباط عاطفی جدیدی می‌طلبند و دستاورد آن، نوعی گفت‌وگو و رابطه تازه به شمار می‌آید؛ مثل داستانی که از طریق کامپیوتر برای یک جمع تعریف می‌شود. می‌گویند نرم‌افزارهای صوتی - تصویری،

چطور می‌توان از برآیند امکانات آموزشی اینترنت و CD، برای عادت دادن کودکان، به مطالعه کتاب استفاده کرد؟ آیا دسترسی زود هنگام به اینترنت، می‌تواند در عادت کودکان به مطالعه، تغییری حاصل کند؟ این‌ها سؤالاتی بود که در کنفرانس بیست و یکمین نمایشگاه کتاب فرانسه، به بحث گذاشته شد.

در این کنفرانس، روزنامه‌نگاری به نام کارولین روبرت، آرمل گونزال نویسنده و دومنیک کوراش، مدیر بخش کتاب‌های نوجوانان انتشارات ناتن، به گفت‌وگو نشستند.

مهد کودکی در محله «دیسلی لمولینو» پاریس، به عنوان یک مهد کودک نمونه و پیشرفته، دارای

قادر نیستند تخیل کودکان را برانگیزند. در توضیح باید گفت، عکس‌العمل کودکان در مقابل این فن‌آوری جدید، در مقایسه با فعالیت‌های جدید دیگر، قابل قیاس نیست. بازتاب این مقابله، بسیار حالب است، اما در رویارویی کودکان با آن، باید ر-هوشیار بود: زیرا کامپیوتر با کودک، رابطه‌سی ایجاد می‌کند و به همین دلیل، توجه بسیار مری را نیز به خود جلب می‌کند. کودک با دن کتاب، تصورات خود را خلق می‌کند؛ ذهن او است تا هر طور که می‌خواهد تصور کند. ولی رتباط با کامپیوتر، تمام تخیلات، از پیش اخته شده‌اند. بنابراین، کودک دیگر دست به برینش تصاویر ذهنی خود نمی‌زند. این مسئله یک خطر است و نباید کودک را مقابل کامپیوتر تنها گذاشت. در مهد کودک دبسی لمولینو، کودک در تمام مدتی که با کامپیوتر بازی می‌کند، از همراهی مری خود بهره می‌برد. در مواردی که والدین با کامپیوتر کار می‌کنند، این مسئله خطرناک‌تر است. چون آن‌ها به کامپیوتر به چشم یک تلویزیون نگاه می‌کنند و همان طور که کودکان را جلوی تلویزیون تنها می‌گذارند، جلوی کامپیوتر هم رها می‌کنند.

هم چنین، فن‌آوری و رسانه‌های جدید، مسائل اساسی آموزشی را نیز زیر سؤال برده‌اند. آیا با وجود این فن‌آوری‌های جدید و محدودیت کلاس‌ها در حوزه تمرین دروس، روش آموزشی سنتی در کلاس‌ها باید ادامه یابد؟

در جواب، باید گفت این فن‌آوری را نمی‌توان دور انداخت و از طرفی، تجربه‌اندوزی‌های دانش‌آموزان، در فعالیت‌های کلاسی، نباید ادامه یابد. با کاربرد کامپیوتر در حوزه خواندن و نوشتن، پیشرفت زیادی صورت می‌گیرد. زیرا در کنار هم بودن فعال متن و تصویر، باعث فهم بهتر می‌شود. به خصوص این مسئله در مورد دانش‌آموزانی که با کتاب و کاغذ بیگانه هستند، ولی به کامپیوتر علاقه‌مندند، به خوبی مشهود

است.

ولی به راستی، نرم‌افزارهای صوتی تصویری (چند رسانه‌ای)، به چه کسانی می‌تواند کمک کند؟ اولین گروه کودکانی هستند که شناس داشتن کامپیوتر را در منزل دارند و می‌توانند از این وسیله برای یادگیری استفاده کنند. ولی این مسئله، تفاوت زیادی بین طبقه مرفه و طبقه متوسط جامعه ایجاد می‌کند که می‌توان آن را چاه اینترنتی نامید. تحقیقی که در انگلستان، بین دانش‌آموزان سال آخر انجام شد، نشان داد که علی‌رغم پیشرفت دانش‌آموزان متوسطی که با کامپیوتر درس خوانده بودند، کاربرد کامپیوتر در تمام واحدهای آموزشی، مفید نیست. جنبه مثبت کاربری کامپیوتر، ایجاد انگیزه بین دانش‌آموزان است و همین مسئله یک عامل مهم در یادگیری به شمار می‌آید. از طرفی، آموزش دیداری که به وسیله کامپیوتر انجام می‌شود، آموزشی پایدار و قابل ملاحظه نیز هست.

قبل از ورود کامپیوتر به عرصه آموزشی، در کلاس‌ها از تلویزیون، ویدئو و فیلم و... استفاده می‌شد. در حال حاضر، باید این وسیله جدید تمام کارایی خود را نشان دهد و در این زمینه، تحقیقاتی نیز در حال انجام است، اما تا کنون هیچ برنامه آموزشی ایده‌آلی نوشته نشده است.

باید اذعان داشت که تبادل اطلاعات در حوزه آموزش، اجتناب‌ناپذیر است، ولی محتوای آموزش و نحوه ارائه آن نیز بسیار مهم است. بدون شک، کاربرد آموزشی اینترنت نیز چارچوب خاصی دارد که باید به وسیله والدین و مربیان، برای کودکان مشخص شود. اما چگونه می‌توان اینترنت را در برنامه آموزشی جای داد؟

در فرانسه، دانش‌آموزان می‌توانند برای آماده کردن سخنرانی خود و یا نوشتن یک متن، از کامپیوتر و اینترنت استفاده کنند. این روش امکان رسیدن به دو هدف را میسر می‌سازد: یکی یادگیری

فن آوری جدید و دیگری زبان و ابزار ارتباطی عصر حاضر. باید گفت که برای استفاده کودکان از برنامه‌های آموزشی و سرگرم کننده، داشتن یک کامپیوتر شخصی الزامی است و می‌بایست در مدارس، برای هر نفر و یا هر دو نفر، یک کامپیوتر وجود داشته باشد. ولی در حال حاضر، این امکان فراهم نیست. امروزه در اکثر موارد، فقط یک کامپیوتر برای استفاده یک کلاس در نظر می‌گیرند و یا این که استفاده از سایت کامپیوتر را پیشنهاد می‌کنند. در مورد اول، استفاده ۳۰ نفر دانش آموز از یک کامپیوتر امکان پذیر نیست و بازده خوبی ندارد. استفاده از سایت‌ها نیز در ساعات مقرر انجام می‌شود و در آن زمان، تمام دانش آموزان به کامپیوترها هجوم می‌آورند و مریبی نمی‌تواند کنترل لازم را بر کار آن‌ها داشته باشد. استفاده از سی دی آموزشی نیز می‌تواند مفید باشد، ولی کار با آن‌ها نیز باید تحت کنترل والدین انجام گیرد.

امروزه نمی‌توان منتظر ورود ابزارهای جدیدتر آموزشی به بازار شد. زیرا یک ابزار جدیدتر هم نمی‌تواند پایه‌های آموزشی و اصول یادگیری را عوض کند، بلکه تنها یک دیدگاه جدید و موقعیت‌های مناسب را فراهم می‌کند. مثلاً در مورد داستان‌های تصویری کارتونی که کودکان از گذشته تا حال به خواندن آن‌ها علاقه‌مندند و امروزه با کمک کامپیوتر، خواندن این نوع کتاب‌ها با سهولت بیشتری انجام می‌شود. از طرف دیگر، ابزارهای جدید می‌توانند روش جدید آموزش از طریق اینترنت را تعریف کنند. به عنوان مثال، با این روش، دانش آموزان متفرقه می‌توانند از طریق آموزش غیر حضوری، با اتصال به سایت آموزش و پرورش، خود را برای امتحانات نهایی دیپلم آماده کنند. البته، سطح آموزشی این سایت با سطح دبیرستان‌ها برابری می‌کند.

از مزایای دیگر رسانه‌های جدید، می‌توان به علاقه‌مند کردن کودکان به خواندن و نوشتن اشاره

کرد. به خصوص برای ایجاد انگیزه در دانش آموزانی که افت تحصیلی دارند، بسیار مفید است. اما در کنار آن، توصیه‌های والدین و مربیان و گفت و شنود آن‌ها ضروری است. به این ترتیب که کودک، روش استفاده از این ابزارهای جدید را که مناسب خود می‌داند، انتخاب می‌کند، ولی والد باید هنگام اجرای آن حضور داشته باشند. این ابزارها می‌تواند سی دی آموزشی باشد یا اینترنت. کودک در کلاس‌های مدرسه، با سه گام، فعالیت می‌کند: معلم، ابزارهای آموزشی نرم افزارهای صوتی - تصویری (چند رسانه‌ای در بین این سه گروه، ارتباطی که کودک با معلم خود برقرار می‌کند، به ویژه در مورد دانش آموزان بالای ده سال، بسیار حائز اهمیت است. همین ارتباط، خود می‌تواند نقش مهمی در یادگیری ایفا کند. به عنوان شاهدهی بر این مدعا، می‌توان به خاطراتی که همه از معلم‌های خود در ذهن داریم و بسیار ارزشمندند، اشاره کرد. بنابراین، کامپیوتر هرگز نمی‌تواند در نظام آموزشی، جای معلم را بگیرد و نقش آن در ارتباط بین معلم و شاگرد، برقراری یک ارتباط جدید و موثرتر بین آن دو است، نه قطع رابطه. کاربرد رسانه‌های جدید برای دانش آموزان سال‌های آخر دبیرستان، می‌تواند در حد ابزاری برای خودآموزی و یا وسایل کمک آموزشی باشد؛ مثل حل المسائل‌ها و حل تمرین‌هایی که درس آن‌ها در کلاس داده شده است. امروزه استفاده از کامپیوتر و نرم افزارهای صوتی - تصویری، فقط یک مکمل درسی محسوب می‌شوند و موضوعاتی که در کلاس مطرح می‌شوند، از این طریق گسترش می‌یابند. در پایان، خاطر نشان می‌شود که رسانه‌های جدید، هرگز نمی‌توانند جای مدرسه و معلم را پر کنند، بلکه روابط بین کودک، معلم و مدرسه را بهبود می‌بخشند.